

STANOWISKO NR 1

SZKOŁA PODSTAWOWA – ULICA ZARZEKA

W Rudzie Różanieckiej ze zorganizowanym szkolnictwem spotykamy się w połowie XIX wieku. Placówka oświatowa istniała tutaj już przed 1853 rokiem, a pierwszymi nauczycielami byli Maria Żółkiewska, która pochodziła z Narola oraz jej mąż „magister schola” Antoni Żółkiewski. Pierwsza szkoła była zapewne drewniana i musiała się spalić, bo w 1870 roku nie wskazano tego typu obiektu wśród budynków użyteczności społecznej w Rudzie Różanieckiej.

Po I wojnie w Rudzie istniała najpierw czteroklasowa szkoła, a później zorganizowano jeszcze piątą klasę. Dyrektorem szkoły w latach 1918-1930 był Alfred Argasiński. Przez pewien czas pracował w szkole w Rudzie Różanieckiej Kazimierz Soroka z Tarnopola, który zginął w 1944 roku w walkach z Niemcami i został pochowany na cmentarzu partyzanckim w Rudzie Różanieckiej.

Jednym ze zdolniejszych uczniów miejscowej szkoły był syn kucharza barona Wattmana – Władysław Ważny, który urodził się w 1908 roku. Po ukończeniu czterech klas rodzice skierowali dobrze zapowiadającego się ucznia do szkoły w Cieszanowie, by tam ukończył siedem klas. Dalszą edukację Ważny podjął w prywatnym Seminarium Nauczycielskim w Cieszanowie, a następnie w Seminarium Nauczycielskim w Sokalu, które ukończył w 1930 roku z wyróżnieniem.

Gdy 1 września 1939 roku wybuchła II wojna światowa, Ważny został zmobilizowany do 39 Pułku Piechoty Strzelców Lwowskich. Walczył w wojnie obronnej w rejonie Łańcuta, a po klęsce wrześniowej przez Rumunię, Jugosławię i Grecję udał się do Francji. Dwukrotnie internowany trafił do więzienia w Barcelonie, stamtąd wydostał się i wyjechał do Anglii. Następnie trafił do ośrodka szkolenia komandosów na zachodnim wybrzeżu Szkocji, gdzie przeszedł kurs spadochronowy oraz przeszkolenie do pracy w wywiadzie wojskowym. Odpowiednio przygotowany do pracy w wywiadzie

por. Władysław Ważny został skierowany do północnej Francji, gdzie objął stanowisko szefa siatki wywiadowczej „Monika W”, która gromadziła informacje o nowej niemieckiej broni raketowej V1, V2. Przybrał pseudonim „Tygrys” i lokalizował nieprzyjacielskie wyrzutnie rakiet V-1 i V-2. Najlepsi hitlerowscy agenci zostali zaangażowani w poszukiwanie radiostacji „Tygrysa”. Namierzyli Ważnego 19 sierpnia 1944 roku w miejscowości Montigny-en-Ostrevent, gdzie zginął śmiercią bohatera.

Po II wojnie światowej w Rudzie Różanieckiej funkcjonowała 7-klasowa szkoła podstawowa. Mieściła się ona w budynku „starej” szkoły oraz w tzw. „Bojkówce”. Kierownikiem tej placówki był Jan Diaczyszyn.

Rok szkolny 1961/62 uczniowie rozpoczęli już pod nowym kierownictwem – Zdzisławy Białek. Od 1964 r. wprowadzono ośmioklasową szkołę podstawową.

W 1965 roku oddano do użytku nową część szkoły, co wyraźnie wpłynęło na poprawę warunków do nauki. Mimo to nadal brakowało pomieszczeń do nauki na taką liczbę uczniów. Bardzo ważną datą w historii szkoły jest dzień 18 maja 1966 roku, kiedy to uroczystie nadano Szkole Podstawowej w Rudzie Różanieckiej imię kpt. Władysława Ważnego ps. „Tygrys”. Na tę doniosłą uroczystość przybyli goście z Francji, kpt. Mieczysław Golon z małżonką Haliną Łukowiak, którzy byli bliskimi towarzyszami ruchu oporu Władysława Ważnego.

Pani Dorota Wróbel objęła stanowisko dyrektora placówki 1 września 1991 roku, gdy na emeryturę przeszła Pani Antonina Dubanik, która pełniła funkcję dyrektora szkoły w latach 1983 – 1991.

Od 1999 r. zaczęła funkcjonować zarówno sześcioklasowa szkoła podstawowa, jak i trzyletnie gimnazjum. Dyrektorem Gimnazjum w Rudzie Różanieckiej została Pani Irena Obirek. W 2002 roku odbyła się uroczystość nadania szkole podstawowej sztandaru, zaś w 2004 roku rozpoczęto budowę sali gimnastycznej wraz z łącznikiem i 3 klasopracowniami.

Opuszczając szkołę udajemy się drogą asfaltową około 100 m w kierunku północno-wschodnim w stronę kościoła pw. Św. Antoniego, gdzie znajduje się stanowisko nr 2 (z przystanku PKS – 0,6 km, ze stanowiska nr 1 – 2 minuty).